

Parasitter i drikkevann – har vi kontroll?

Parasitter har i senere tid blitt en av de viktigste dimensjonerende faktorene for vannbehandling. Mange vannverk evaluerer nå sitt vannforsynings-system med tanke på risiko for og barrierer mot parasitter. Men hvor skal lista legges? Har vi verktøy og kunnskap nok til å bedømme hvilke barrierer som er nødvendige?

Hendelsen i Bergen i 2004 viste at et utbrudd kan skje i Norge. Hendelsen i Oslo 2007 viste at håndtering av funn av parasitter er krevende, forutsetter god kunnskap om risikohåndtering og risikokommunikasjon og krever tilstrekkelig analysekapasitet og faglig kunnskap. Hendelsen synliggjorde behovet for videreutvikling av kunnskapen om, og en felles forståelse for, hvordan parasitter skal håndteres.

Ulike genotyper av parasitter har ulik evne til å gi sykdom. Med andre ord vil en type *Giardia* eller *Cryptosporidium* kunne gi sykdom, mens en annen ikke vil gi det. Disse genotypene har ulik opprinnelse (ulike typer ville dyr, mennesker, husdyr).

Problemet er at disse i svært liten grad lar seg skille ved mengde-analyser, kun ved DNA-analyse. Videre vil de mest infeksjøs av parasittene kunne gi større risiko for sykdom enn hva som er akseptabelt ned i konsentrasjoner på 1

parasitt/100 liter vann. Erfaringer fra Irland og Skottland har vist at sykdomsutbrudd kan forekomme selv ved lave konsentrasjoner av parasitter i drikkevann (ned mot 1-3/10 liter). Vannverkene må forholde seg til denne kompliserte virkeligheten. Analysemetodene vi har i dag er ikke nøyaktige nok til å være i nærheten av dette deteksjonsnivået. Nasjonalt Folkehelseinstitutt anbefaler derfor at det ikke tas prøver av parasitter på behandlet vann, siden prøvene har liten eller ingen praktisk verdi.

Det er to fokusområder som må vektlegges. Hvor god er vannkilden dvs. hvilken risiko er det for tilførsel av parasitter som kan gi opphav til sykdom? Og i hvilken grad er vannbehandlingen en barriere mot parasitter?

For en god risikobedømmelse av kilder trengs det fortsatt mye kartleggingsarbeid for å kunne få en oversikt av i hvilke populasjoner/-områder det er størst risiko for tilførsel av ulike (geno)typer av parasitter fra dyr, og hvor stor betydning dette har i Norge. Dette vil være grunnleggende kunnskap som vannverk trenger i sin risikovurdering. Et generelt spørsmål man må spørre seg i denne sammenhengen er i hvilken grad en vannkilde vil fungere som en reell hygienisk barriere i ulike situasjoner. Dette må

vurderes opp mot hva man kan oppnå i en god utforming av vannbehandlingsprosessen.

I en slik risikovurdering må det foretas en vurdering av graden av barrierevirkning mot parasitter for de svært forskjellige vannverkene rundt i landet vårt. Det er urealistisk og uhensiktsmessig å kreve lik behandling for alle. Kilden og vannverksstørrelsen må legges til grunn. Det foreligger et forslag til et overordnet system for en slik

bedømmelse av vannverksbransjen, men foreløpig er ikke dette vurdert av sentrale myndigheter.

Det er behov for mer arbeid for å kartlegge situasjonen, bedre analysemetoder og et overordnet landsdekkende system som fastslår rammene for hva den enkelte vannverkseier bør forholde seg til i sin vannbehandling.

Mattilsynet bør derfor komme på banen så snart som mulig i denne viktige debatten.